

Uuden johtajan tervehdys

Tuomas Martikainen

Aloitin Siirtolaisuusinstituutin johtajana elokuun alussa. Tie instituuttiin on ollut pitkä ja vaiherikas. Kuten niin monen suomalaisen perheen elämässä, niin myös omassa suvussani on ollut Amerikan-kävijöitä ja valtamerentakaisia sukulaisia, joita en ole koskaan tavannut. Kotona olen kuullut myös äitini lapsuuden evakkomatkoista lukuisia kertoja ja setäni sotavankeus Venäjällä on hurjimpia kuulemiani tarinoita. Omien vanhempieni muutto Itä-Suomesta Turkuun ja sitä kautta kesäiset mökki- ja sukuloimismatkat Pohjois-Karjalaan ovat todistaneet minulle jo pienestä pitäen, että liikkuminen paikasta toiseen ja sitä kautta syntyvät suhteet ovat tärkeä ja olennainen osa monen elämää.

Elin kahden eri maassa sijaitsevan kodin perheessä koko kouluikäni. Isäni työskenteli Göttingenin yliopistossa ja äitini Turussa. Kokemukset kielitaidottomana koulun aloittamisesta Saksassa on jäänyt lähtemättömästi mieleeni ja kun kielitaito vähitellen kohentui, niin sen tuoma suunnaton helpotus vapautti näkemään maailman uusin silmin. Lapsena en pohtinut vanhempieni ratkaisua asua kahdessa maassa suurta osaa vuodesta, mutta näin aikuisena uskon sen mietityttäneen heitä lukemattomia kertoja.

Lapsuuden liikkuvan elämän myötä päätin jäädä kotikaupunkiini Turkuun opiskelemaan. En kokenut tarvetta nähdä maailmaa, koska omasta mielestäni olin jo nähnyt riittävästi. Sen sijaan kesälomilla halusin muualle, sillä jonkinlaisen levottomuuden lapsuuden kokemukset olivat jättäneet. Kotiseudulla on parasta elää, mutta halu nähdä maailmaa on silti usein läsnä.

Siirtolaisuusinstituuttiin tutustuin 1990-luvun alkupuolella. Opiskelin tuolloin Turun yliopistossa ja olin kiinnostunut erilaisista etnisiin ja kulttuuriin vähemmistöihin liittyvistä kysymyksistä. Tässä

suhteessa instituutin kirjasto oli aarreaitta. Graduni teemaksi tuli lopulta uskonnollinen ja etninen moninaisuus Turun kaupungissa ja taustatietojani löytääkseni kävin koluamassa instituutin kirjastoa ja sieltä löytyviä väestötilastoja. Jo siltä ajalta muistan avuliaan henkilökunnan, joka auttoi etsinnöissäni.

Vuosien varrella Siirtolaisuusinstituutti on monin tavoin sivunnut töitäni ja olen oppinut tuntemaan useita täällä työskennelleitä henkilöitä sekä lukenut instituutin julkaisemaa kirjallisuutta. Erityisesti mieleeni on jäänyt Siirtolaisuuden historia-kirjasarja, joka on erinomainen osoitus pitkäaikaisen paneutumisen tuottamista syvällisistä näkemyksistä ihmisten globaaliin liikkuvuuteen.

Instituutin hallituksessa aloitin vuonna 2010 ja sitä kautta opin vähitellen näkemään instituutin toiminnan moniulotteisuuden. Vuodet hallituksessa opettivat paljon ja vähitellen löysin toimintaan uudenlaisen, hallinnollisen näkökulman. On helppoa toivoa ja esittää erilaisia uudistuksia, mutta niiden toteuttaminen vaatii pitkäjänteistä työtä. Siirtolaisuusinstituutin strategiastyön johtaminen oli hyvää opettelua tulevaa varten.

Nyt Siirtolaisuusinstituutti on uusi työpaikkani ja tehtäväni on yhdessä muiden instituuttilaisten kanssa kehittää sitä. Siirtolaisuusinstituutilla on hienot perinteet ja oma paikkansa suomalaisten tiedeinstituuttien kentässä. Jotta toiminta pysyy laadukkaana, niin on hyvä pohtia säännöllisin väliajoin, mikä toiminnassa on tärkeintä ja keskittyä siihen.

Tänä kesänä Suomessa on puhuttu paljon muuttoliikkeistä, siirtolaisuudesta, pakolaisuudesta ja maahanmuutosta. Pahentunut pakolaiskriisi Lähi-idässä ja Pohjois-Afrikassa on tuonut Suomeen lisää turvapaikanhakijoita. Ihmisten liikkuvuus näytetään usein ongelmana ja Suomeen tulijoiden motiiveja epäillä. Keskustelu on ymmärrettävää,

koska maassamme on vakavia taloudellisia ongelmia ja monien ihmisten toimeentulo on hiuskarvan varassa.

Syksyn mittaan keskustelu aiheesta arvatenkin jatkuu ja tulemme kuulemaan monenlaisia äänenpainoja. Uskoisin Siirtolaisuusinstituutilla olevan sanottavaa myös ajankohtaisiin kysymyksiin. Instituutti on ainutlaatuinen, koska meillä on korkea-tasoista osaamista niin historiallisista kuin ajankoh- taisista muuttoliikkeistä. On sitten mitä mieltä ta- hansa pakolaiskysymyksistä, niin lienee selvää, et-

tä laadukas keskustelu vaatii historiallista ymmär- rystä muuttoliikkeiden pitkäaikaisista vaikutusis- ta ja erilaisten toimintamallien hyvistä ja huonois- ta puolista.

Tätä kirjoittaessa on takana kuukausi uuden työ- yhteisön ja uusien työtehtävien oppimista. Uskoi- sin, että niin omassa kuin Siirtolaisuusinstituutin elämässä on vielä lukuisia kirjoittamattomia lehtiä. Omat kokemukseni instituutista ovat olleet myön- teisiä ja toivon, että saman kokevat myös muut tän- ne tulevat.

Greetings from the New Director

I started as the director of the Institute of Migra- tion in August. It was a long way to get there. My family shares many of the same histories of migra- tion as so many other Finnish families. My grand- father lived in the US for some years and several cousins stayed there as well. We were also part of the great rural to urban migration in postwar Fin- land. Our summer cottage in Northern Karelia was our family base during the summer, from where we visited relatives around the region. Later my father moved to Germany to work, but my mother decid- ed to stay and work in Finland, as she did not fancy the career of housewife in Germany. We were a transnational family for a quarter of a century, with children moving between places.

After a mobile childhood and youth I wanted to study in Turku, and I did not share the wish to see the world as many of my friends. I felt, that I had seen enough by then already. During the sum- mer holidays, however, I always wanted to spend

time somewhere else, as there still was an internal need to see new places and lives. Even my studies ended up looking at migration related phenomena, more precisely the religious lives of immigrants in Finland. My key observation from both personal and academic life is actually quite simple: the place where you live deeply transforms you, and often in ways that outside observers have a hard time rec- ognizing, because it is easier to spot the foreign or exotic than the familiar or more well-known.

The Institute of Migration is now my workplace. I have known several staff members from years back and have good memories of their willingness to help and support. I hope to keep the same spirit, so that newcomers to the Institute will find warmth and friendliness in their search, whatever it may be. I also want to learn more about the many destinies and lives of people in motion, of the complexities of migrations and the richness of life both here and there.